

Licensjakt på varg 2022

Resultat från undersökningar på SVA

SVA rapport 74:2022

Innehåll

Förord.....	1
Sammanfattning.....	1
Resultat undersökningar	2
Beslut om licensjakt.....	2
Antal fällda vargar	2
Kön och ålder	2
Vikt.....	2
Obduktionsfynd.....	2
Individuella data.....	3
Bakgrundsinformation:	4

Författare: Erik Ågren, Minerva Löwgren

Foto omslag: Röntgenbild på varghuvud från licensjakten på varg 2022, där stor öppen tandpulpekavititet i hörntänderna visar att det är en ung varg. Foto SVA.

Layout: SVA

Citeras: Ågren. E. O. & Löwgren M. Licensjakt på varg 2022, resultat från undersökningar på SVA. Statens Veterinärmedicinska Anstalt, SVA, Uppsala.
SVA:s Rapportserie 74:2022

Förord

Hantering av alla döda djur tillhörande de fyra stora rovdjuren; varg, lodjur, björn och järv ingår i SVA:s uppdrag från Naturvårdsverket. Hälso- och sjukdomsövervakning av de stora rovdjuren bidrar till förvaltningen av dessa djurarter och bidrar till ökad kunskap samt unika data och samlingar av vävnadsprover i olika biobanker.

Denna rapport redovisar data från SVA:s undersökningar av vargar fällda under licensjakten på varg 2022 och ersätter enskilda obduktionsutlåtanden. Rapporten innehåller obduktionsresultaten som framkommit under obduktion av viltsektionens patologer Minerva Löwgren, Henrik Uhlhorn, Elina Thorsson, Caroline Bröjer, Gustav Averhed och Karin Olofsson-Sannö. Tack också till avdelningens obduktionssektion som utför mycket av det praktiska arbetet och Marit Liljefors för ordning och reda på prover och data om vargarna. Vissa parasitanalyser och åldersbestämning är inte färdiga vid denna rapportens publicering. Resultat på exakt ålder läggs när de är klara in i myndigheternas databas Rovbase (rovbase.se).

Uppsala 2022-02-22

Erik Ågren, sektionschef viltsektionen

Sammanfattning

Inom licensjakten på varg 2022 fälldes 28 vargar inom fem jaktområden i Dalarnas, Gävleborgs, Värmlands, Västmanlands och Örebro län. Sexton honor varav nio vuxna och 12 hanar varav sju vuxna fälldes. Tolv vargar bedömdes var födda våren 2021, varav fem var hanar och sju var honor. Sex av de vuxna honorna visade spår efter tidigare dräktighet. Medelvikten var 32 kg. Tre av de 12 hanarna hade kryptorkism, en inte ovanlig testikelmissbildning hos svenska vargar. Enstaka fynd av lindriga tandfel och äldre revbensskador gjordes samt ett äldre frambensbrott som läkt av, och njursten noterades hos en äldre varg. Ingen fälld varg hade äldre skottskador. Sjukdomsövervakning av parasiter visade att en enda varg bar på muskelparasiten trikiner. Undersökningar av tarmparasiten dvärgbandmask är inte avslutade när denna första rapport publiceras. Ingen varg noterades vid länsstyrelsens besiktning ha tecken på skabbangrepp. Sammanfattningsvis är hälsoläget över lag gott för de undersökta vargarna och de fynd som gjorts följer mönstret för vad som setts tidigare hos svenska vargar.

Licensjakt på varg 2022

BESLUT OM LICENSJAKT

Beslut om licensjakt på varg mellan fattades av Länsstyrelserna i Dalarnas, Gävleborgs, Värmlands, Västmanlands och Örebro län. Jakten riktades mot vissa revir som i flera fall delades av flera län och fick pågå från den 2 januari till och med den 15 februari 2022 eller till dess myndigheterna avlyste eller stoppade jakten (Gullsjöreviret, Skrottnyreviret samt Snösjön/Haraldsjöreviren). Efter beslut och flera nya beslut från länsstyrelserna tilldelades som mest 35 vargar i de fem länen. Jaktbesluten överklagades och i två revir avbröts jakten innan alla tilldelade djur hade fällts. Totalt fälldes 28 vargar. I Römskogsreviret i Värmlands län fälldes inte alla djur inom tiden för jakten (Tabell 1).

Tabell 1. Tilldelning och antal fällda djur under licensjakten 2022.

Län	Revir	Tilldelning	Fällda
Gävleborg/Dalarna	Gullsjön	6	3
Gävleborg Dalarna/ Västmanland/ Örebro	Skrottnyren Snösjön/ Haraldsjön	6 14	5 12
Värmland/Örebro	Immen	6	6
Värmland	Römskog	3	2
Total		35	28

Resultat undersökningar

ANTAL FÄLLDA VARGAR

Totalt undersöktes 28 vargar fällda under licensjakten 2022 (Tabell 1).

KÖN, ÅLDER, REPRODUKTION

De 28 fällda vargarna var 16 honor och 12 hanar. Sexton vargar var vuxna, fördelat på sju hanar och nio honor. Tolv vargar bedömdes var födda våren 2021, varav fem var hanar och sju var honor. Sex av de nio vuxna honorna visade spår efter tidigare dräktighet, två från vardera Gullsjön och Snösjö/Haraldsjön och en vardera från Immen och Skrottnyren. För individuella data, se tabell 2.

VIKT

Medelvikten för vargar fällda under licensjakten 2022 var 32 kg, med en spridning mellan 23,0 – 47,5 kg. Medelvikten för vuxna var 36 kg. och för vargar under ett år 27,3 kg.

OBDUKTIONSFYND

Innehållet i magsäcken bestod av rester av älg, rådjur eller andra hjortdjur, vildsvin, hare och tjäder samt i några fall inte närmare identifierade benbitar.

Tre av de 12 hanarna hade missbildningen kryptorkism, där i ett fall ena och i två fall båda testiklarna låg kvar i buken.

Tre av vargarna hade lokala äldre skelettskador, två med revbensskador varav en även med en äldre avläkt fraktur på underarmsbenen på ett framben. Ingen varg hade äldre skottskador. En varg hade njursten och äldre inflammatoriska förändringar på en njure.

PARASITOLOGISKA UNDERSÖKNINGAR

En varg från Römskogsreviret bar på muskelparasiten trikiner. Analyser av träck för dvärgbandmask var inte färdiga vid denna rapportens publicering. Ingen varg noterades vid besiktning efter jakten ha hudförändringar tydande på skabb.

LICENSJAKT PÅ VARG 2022

Tabell 2. Alla fällda vargindivider med ID-nummer, ålderskategori, kön och reproduktionsstatus samt fynd vid obduktion i övrigt och magsäckens innehåll. Källa: SVA

Revir RovbaseID	Län	Ålder	Kön	Vikt kg	Könsorgan, övriga fynd	Maginnehåll

Gullsjön

M527075	Gävleborg	Vuxen	Hona	31,0	Reproducerat	Tom
M527058	Gävleborg	f.2021	Hona	26,1		Benfragment
M527067	Gävleborg	Vuxen	Hona	32,0	Reproducerat	Hare

Immen

M527083	Värmland	f.2021	Hona	26,0		Hare?
M527074	Värmland	Vuxen	Hona	37,5	Reproducerat	Älg
M527092	Värmland	f.2021	Hona	26,0		Rådjur
M527228	Örebro	Vuxen	Hona	36,0		Älg
M527153	Örebro	Vuxen	Hane	40,0		Hjorddjur
M527177	Värmland	f.2021	Hane	23,0		Älg

Römskog

M527094	Värmland	f.2021	Hona	28,0		Rådjur
M527124	Värmland	Vuxen	Hona	29,5	Trikinpositiv	Älg

Skrottmyren

M527118	Gävleborg	f.2021	Hona	22,0		Tom
M527129	Gävleborg	Vuxen	Hane	45,1		Benfragment
M527116	Gävleborg	Vuxen	Hona	29,6	Reproducerat. Lindrigt underbett	Vildsvin?
M527120	Gävleborg	f.2021	Hane	28,0	Kryptorkid, båda testiklar i buken	Tjäder
M527131	Gävleborg	f.2021	Hane	27,6		Vildsvin, tjäder

Snösjön / Haraldsjön

M527057	Västmanland	Vuxen	Hona	32,0	Reproducerat. Äldre revbens- & underarm-bensfrakturer	Tom
M527055	Västmanland	Vuxen	Hane	47,5		Benfragment
M527071	Dalarna	Vuxen	Hane	41,0	Njurskada äldre, njursten	Benfragment
M527073	Dalarna	f.2021	Hane	29,0		Rådjur
M527056	Västmanland	f.2021	Hona	26,5		Hjorddjur
M527070	Dalarna	Vuxen	Hona	34,0	Reproducerat. Äldre skada ryggkota	Benfragment
M527060	Dalarna	Vuxen	Hane	37,2	Kryptorkid, vänster testikel i buken Äldre revbensfraktur	Hjorddjur
M527072	Dalarna	f.2021	Hona	27,1		Ej bedömbart
M527061	Västmanland	Vuxen	Hona	32,6		Tom
M527089	Örebro	Vuxen	Hane	33,2		Hjorddjur
M527082	Västmanland	Vuxen	Hane	32,2	Kryptorkid, båda testiklar i buken	Tom
M527081	Dalarna	f.2021	Hane	38,2		Älg

Bakgrundsinformation: hantering av fällda vargar

Direkt efter att en varg är fälld eller påskjuten anmäls detta av jaktledaren till berörd länsstyrelse som reglerar hur många vargar som finns kvar i tilldelning. Blir en varg påskjuten men inte kvar på platsen är jaktledaren skyldig att genomföra eftersök. Besiktning av kropp görs av länsstyrelsens besiktningsperson och vid begäran inspekteras även skottplatsen. Ett flertal mått och vikt noteras. Vargen registreras i databasen Rovbase med ett individnummer. Jakträttsinnehavaren har rätt att få behålla skinnet. Skinnet ID-märks under besiktningen. Flåning sker innan transport av den flådda kroppen till SVA.

VAD HÄNDER PÅ SVA

På SVA registreras vargen med SVA-ID-nr och den flådda kroppen vägs. Kroppen röntgas för att leta efter eventuella missbildningar eller äldre skottskador. Vargarna obduceras för undersökning av alla inre organ, leder, bedömning av tandhälsa samt notering av mag- och tarminnehåll. Träckprov tas för undersökning för eventuell förekomst av parasiten dvärgbandmask och ett muskelprov undersöks för förekomst av trikiner. Blodprov analyseras för antikroppar mot rävs-kabb när denna sjukdom misstänks.

En hörntand kokas loss för att en del av tandroten ska kunna sågas av för åldersbedömning. Nytt för licensjakten 2022 var att jakträttsinnehavaren kan få tillbaka kraniet efter undersökningen. Jakträttshavaren kan också överlåta skinn och kranium till annan person, oftast är det till skytten.

Vid obduktion tas ett flertal vävnadsprover för pågående och framtida forskning och analyser. Prover sparas frysta i biobank på SVA och i miljöprovbanken på NRM. DNA-prov (muskelbit) tas i samband med obduktionen och skickas till SLU:s viltforskningsstation på Grimsö som analyserar och lägger in resultaten i Rovbase.

VAD VISAR OBDUKTIONEN?

Resultaten från obduktion och övriga undersökningar visar vargarnas hälsostatus, synliga skador, tecken på eventuella sjukdomar och missbildningar, och används som underlag för beslut i förvaltningen av varg i Skandinavien.

Vid obduktion noteras en första grov åldersbestämning till årsunge eller vuxen genom att bedöma skelettets tillväxtzoner, tandstatus, könsorgan, och förekomst eller frånvaro av bräss. En årsunge är knappt ett år gammal under licensjaktperioden (dvs är född året innan) och vuxen bedöms de vara som är knappt två år eller äldre. Tandsnittning och exakt åldersbestämning för vuxna vargar görs senare under året på annat laboratorium (Matson´s laboratorium, Montana, USA).

Hos vargtikar undersöks livmodern för att se om tiken tidigare varit dräktig, vilket då är en indikation på att djuret varit ett föräldradjur i reviret. Tecken på tidigare dräktighet syns som ett svart tvärgående band i livmoderhornets slemhinna där fosterhinnan varit infäst, så kallade implantationsärr. Den senaste dräktigheten syns ofta tydligt medan ärr efter äldre dräktigheter kan vara svåra att notera. Antalet implantationsärr ger en indikation på hur många foster som tiken hade senast i livmodern men ger inte svar på exakt hur många valpar som fötts och överlevt. DNA-analys krävs för att genetiskt fastställa vilken hane som varit alfahane och därmed reproducerat i ett revir.

SKOTTSKADOR

Äldre skottskador upptäcks framför allt genom röntgenundersökningen som visar hagel eller kulfragment i kroppsområden som inte har färsk skottskador efter jakten. Om äldre skottskador tydande på misstänkt jaktbrott hittas anmäls detta till polisen. Detta år har undersökning av hur vargarna blivit skjutna inte utförts i detalj och redovisas därför inte i rapporten. ■